

Declarative particles in the Lao language of Luang Prabang

Sonesanith Bountavong¹, Phothong Sathamma², khammonh Noyvongthong², Chanthaphone xaivongsan²

Organization and personnel office, Souphanouvong University, Lao PDR

*Correspondence:

Sonesanith Bountavong,
Organization and personnel
office, Souphanouvong

University, Tel:

+8562029302099, Email:

sonesanith2020@gmail.com

Article Info:

Submitted: Nov 22, 2023

Revised: March 10, 2024

Accepted: March 20, 2024

Abstract

The research on the topic of Declarative particles in the Lao language of Luang Prabang aims to research to collect and record the declarative particles in the Lao language of Luang Prabang.

The research method was to collect data with a sample group in various villages within the municipality of Luang Prabang, a total of 26 villages, with a total of 41 informants using interviews and participatory observation from actual conversations with the informants (sample group), and then analyze the data obtained with descriptive methods according to the set objectives.

The research results found that: there are 25 words declarative particles such as ກະດາຍ /kada:j/, ກໍ /ko:/, ຈ້ອຍ /co:j/, ຊື້ /si:/, ຊ້າ /sam/, ເດ /de:/, ເດີ /dɛ:/, ໄດ້ /daj/, ດອກ /do:k/, ແດ່ /dɛ:/, ຕີ້-ຕີ້ /ti-/ti:/, ນ່າ-ໜາ /na:/, ເນາະ /no/, ເນ /ne:/, ເນີ /nɛ:/, ພຸ້ນ /phun/, ຢູ່ /ju:/, ເຢີ /jɛ:/, ເລີຍ /le:j/, ແຫຼະ /le:/, ແຫຼ້ວ /le:w/, ຫວາ /wa:/, ຫູ /hu/, ໂອ້ /o:/, ຮະ /ha/.

Keyword: final particles, traditional language, Luang Prabang

1. ພາກສະເໜີ

ພາສາລາວ ຖືເປັນມໍລະດົກອັນສໍາຄັນຢູ່ຂອງຊາດ; ຊາວລາວນຳໃຊ້ພາສາລາວໃນການຄົບຄ້າສະມາຄົມ, ຖ່າຍທອດບົດຮຽນໃນການດຳລົງຊີວິດລວມທັງຄວາມຮູ້ວິຊາການດ້ານຕ່າງໆຈາກຄົນຮຸ່ນກ່ອນເຖິງຄົນຮຸ່ນປັດຈຸບັນ ພາສາລາວເປັນພາສາໜຶ່ງທີ່ມີລັກສະນະສະເພາະຂອງຕົນເອງ ບັນດາຄຳສັບພາສາລາວຫຼາຍໆຄຳໄດ້ສະແດງຄວາມຮູ້ສຶກ (Emotion) ຂອງຜູ້ໃຊ້ຢູ່ໃນຕົວ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຄຳລົງທ້າຍ (Final particles) ທີ່ມັກປາກົດຢູ່ທ້າຍປະໂຫຍກມັນມີໜ້າທີ່ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນໃຈແທ້ໃຈໃຫ້ແກ່ປະໂຫຍກທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການສະແດງອອກເຖິງເຈຕະນາ ຫຼື ຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ອາດຊີ້ບອກເຖິງສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຜູ້ເວົ້າ ແລະ ຜູ້ຟັງນຳອີກ ເຊັ່ນວ່າ ຂອບໃຈເດີ, ໂຊກດີເດີ ແລະ ຄຳອື່ນໆ ເຊິ່ງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ, ແຕ່ລະຊົນເຜົ່າກໍມີຄຳລົງທ້າຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປ.

ຫຼວງພະບາງ ເປັນເມືອງທີ່ເກົ່າແກ່ເມືອງໜຶ່ງຂອງລາວ ເຊິ່ງອະດີດເຄີຍເປັນເມືອງເອກ ຫຼື ນະຄອນຫຼວງຂອງອານາຈັກລາວລ້ານຊ້າງ, ເປັນເມືອງທີ່ມີມູນມໍລະດົກວັດທະນະທຳຮີດຄອງປະເພນີທີ່ຮຸ່ງເຮືອງເຫຼືອງເຫຼື້ອມມາແຕ່ດົນນານຈົນຖືກຮັບ ຮອງເປັນເມືອງມໍລະດົກໂລກໂດຍອົງການຢູເນສໂກ (UNESCO) ໃນວັນທີ 9 ທັນວາ ປີ 1995. ຊາວຫຼວງພະບາງ ມີສໍານຽງສຽງເວົ້າທີ່ອ່ອນຫວານນຸ່ມນວນຊວນຟັງເຊິ່ງເປັນເອກະລັກ ແລະ ເປັນສະເໜ່ດົງດູດໃຈຜູ້ຟັງ; ເມື່ອເອີ້ນເຖິງພາສາ ຫຼື ຄຳເວົ້າທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຊາວຫຼວງພະບາງ ຫຼາຍໆຄົນກໍມັກຈະຄິດເຖິງພາສາທີ່ມີຄຳວ່າ “ໂອ້”, “ເຢີ” ຫ້ອຍທ້າຍວະລີ ຫຼື ປະໂຫຍກ ເຊັ່ນວ່າ “ງາມແທ້ໂອ້”, “ແຊບແທ້ໂອ້”, “ກິນເຢີ”, “ໄປເຢີ”, “ນອນເຢີ” ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ. ຄຳລົງທ້າຍບາງຄຳຂອງພາສາລາວຖິ່ນຫຼວງພະບາງ ໄດ້ຖືກນຳມາເປັນຊື່ຂອງງານໂຄສະນາການທ່ອງທ່ຽວ ເຊັ່ນ “ງານຫຼວງພະບາງງາມແທ້ໂອ້” ທີ່ ພະແນກຖະແຫຼງຂ່າວ-ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນປີ 2018, ຊື່ເພງ “ຫຼວງພະບາງງາມແທ້ໂອ້” ເຊິ່ງຮ້ອງໂດຍ ບິດາລັກ ສີອັກຄະພິມ. ນອກຈາກນີ້, ສັງເກດເຫັນວ່າ ຍັງມີຫຼາຍໆຄຳອີກທີ່ຊາວຫຼວງ

ພະບາງໃຊ້ໂອ້ລົມສົນທະນາກັນ ເມື່ອຟັງແລ້ວຮູ້ ສຶກວ່າ ມ່ວນ ແລະ ເປັນໜ້າສົນໃຈທີ່ຈະທຳການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ.

ຈາກສະພາບການພັດທະນາດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມທີ່ນັບມື້ນັບຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບ ທັງທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມຕໍ່ການນຳໃຊ້ພາສາຂອງຊາດໃນປັດຈຸບັນເປັນຕົ້ນແມ່ນການໃຊ້ພາສາແບບຊອດກະຈາ, ໃຊ້ຄຳສັບພາສາຕ່າງປະເທດປ່ຽນແທນຄຳສັບໃນພາສາລາວອັນເຮັດໃຫ້ພາສາລາວ ທີ່ເປັນມໍລະດົກຕົກທອດມາແຕ່ບັນພະບຸລຸດນັບມື້ນັບເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ຖືກຫຼົງລົມໄປແບບບໍ່ຮູ້ສຶກຕົວ ເຊິ່ງໃນນັ້ນກໍລວມທັງພາສາຖິ່ນຫຼວງພະບາງຢູ່ນຳດ້ວຍ; ເມື່ອເປັນຄືດັ່ງ ກ່າວນັ້ນກໍຈະເຮັດໃຫ້ບັນດາຄຳສັບທ້ອງຖິ່ນດັ້ງເດີມທີ່ບັນພະບຸລຸດໄດ້ສະສົມນຳໃຊ້ມາເປັນເວລາຫຼາຍຮ້ອຍຫຼາຍພັນປີນັ້ນສູນສິ້ນໄປຕາມຍຸກໂລກາພິວັດ ເຮັດໃຫ້ຄົນຮຸ່ນເກີດ ໃໝ່ໃຫຍ່ລຸນບໍ່ໄດ້ຮັບຮູ້ພາສາທີ່ບູຢາຕາຍາຍໄດ້ນຳໃຊ້ມາແຕ່ບູຮານນະການນັ້ນເອງ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາໄດ້ມີນັກ ວິຊາການທີ່ເປັນຄົນລາວ ແລະ ຄົນຕ່າງປະເທດຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ທຳການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈກ່ຽວກັບພາສາຖິ່ນຫຼວງພະບາງໃນແງ່ທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປ ເຊັ່ນ Hasonnary (2543) ໄດ້ສຶກສາລະບົບສຽງໃນ ພາສາຫຼວງພະບາງ (ກໍລະນີສຶກສາ: ບ້ານປາກເຊືອງ ເມືອງຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ), Sathamma (2014) ສຶກສາຄຳຮຽກຊື່ບ້ານໃນເທສະບານເມືອງຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ. ນອກນັ້ນ, ຍັງພົບວ່າໄດ້ມີການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາຕ່າງໆທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດເຊັ່ນ Pramakhang (2532: 105-116) ໄດ້ສຶກສາຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາຖິ່ນຂອນແກ່ນ (ປະເທດໄທ) ໂດຍໃຊ້ຄຳລົງທ້າຍໃນປະໂຫຍກ 6 ຊະນິດຄື: ປະໂຫຍກແຈ້ງໃຫ້ຊາບທີ່ມີເນື້ອຄວາມຮັບຮອງ, ແຈ້ງໃຫ້ຊາບທີ່ມີເນື້ອຄວາມປະຕິເສດ, ປະໂຫຍກບອກໃຫ້ກະທຳທີ່ມີເນື້ອຄວາມຮັບຮອງ, ບອກໃຫ້ກະທຳທີ່ມີເນື້ອຄວາມປະຕິ ເສດ, ຖາມໃຫ້ຕອບທີ່ມີເນື້ອຄວາມຮັບຮອງ, ປະໂຫຍກຖາມໃຫ້ຕອບທີ່ມີເນື້ອຄວາມປະຕິເສດ; Niramol Boonsorn (2540) ໄດ້ສຶກສາຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາພວນ ຈັງຫວັດລົບບຸລີ (ປະເທດໄທ) ໂດຍມີຈຸດປະສົງ

ເພື່ອວິເຄາະປະເພດໂຄງສ້າງພະຍາງ ແລະ ການປາກົດຮ່ວມ ກັນຂອງຄຳລົງ ທ້າຍ, ສຶກສາການແປຮູບ ແປສຽງ ແລະ ການນຳໃຊ້ຄຳລົງທ້າຍ. ຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ຄຳລົງທ້າຍທີ່ ມີພະຍາງດຽວ ມີ 36 ຄຳ ແລະ ຄຳລົງທ້າຍທີ່ປາກົດຮ່ວມ ກັນ ມີ 3 ລັກສະນະ ໄດ້ແກ່ ຄຳລົງທ້າຍລັກສະນະສອງ ພະຍາງ ມີ 142 ຄຳ, ຄຳລົງທ້າຍລັກສະນະສາມພະຍາງ ມີ 90 ຄຳ, ຄຳລົງທ້າຍລັກສະນະສີ່ພະຍາງ ມີ 10 ຄຳ.

ສ່ວນການແປຮູບແປສຽງຂອງຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາ ພວນ ພົບວ່າ ຄຳລົງທ້າຍແຕ່ລະຄຳສາມາດແປໄດ້ລັກສະນະ ໃດລັກສະນະໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍລັກສະນະ ໃນ 4 ລັກສະນະ ດັ່ງນີ້:

- 1) ແປສຽງວັນນະຍຸດ
- 2) ແປສຽງສະຫຼະ
- 3) ແປສຽງພະຍັນຊະນະ
- 4) ມີການເປີດ-ປິດ ເສັ້ນສຽງໃນການອອກສຽງ.

ຜົນການສຶກສາການໃຊ້ຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາພວນ ຈັງຫວັດລົບບຸລີ ສາມາດແບ່ງເປັນ 6 ປະເພດຄື

- 1) ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນຂໍ້ຄວາມເພື່ອບອກຂໍ້ມູນ ມີ 87 ຄຳ
- 2) ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນຂໍ້ຄວາມເພື່ອການຖາມ ມີ 97 ຄຳ
- 3) ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນຂໍ້ຄວາມເພື່ອການຊັກຊວນ ຫຼື ຂໍຮ້ອງ ມີ 88 ຄຳ
- 4) ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນຂໍ້ຄວາມເພື່ອການສັ່ງ ຫຼື ຕັກເຕືອນ ມີ 76 ຄຳ
- 5) ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນຂໍ້ຄວາມເພື່ອການຄາດຄະເນ ຫຼື ສົງໄສ ມີ 28 ຄຳ
- 6) ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນຂໍ້ຄວາມເພື່ອການຂັດແຍ້ງ ມີ 36 ຄຳ.

Wansorn (2530: 101-103) ໄດ້ສຶກສາຄຳລົງ ທ້າຍຂອງພາສາຖິ່ນສີສະເກດ (ປະເທດໄທ) ໂດຍມີຈຸດປະ ສົງສຶກສາລັກສະນະຂອງຄຳລົງທ້າຍ, ການເກີດຮ່ວມກັນ ຂອງຄຳລົງທ້າຍ, ການໃຊ້ຄຳລົງທ້າຍ ລວມທັງການຜັນແປ

ສຽງຂອງຄຳລົງທ້າຍບາງຄຳທີ່ສາມາດຜັນແປຮູບໄດ້ຫຼາຍຮູບ ແລ້ວຍັງໄດ້ແບ່ງຄຳລົງທ້າຍພາສາຖິ່ນສີສະເກດ ອອກເປັນ 3 ກຸ່ມຄື

- 1) ຄຳລົງທ້າຍບອກສະຖານະພາບ
 - ຄຳລົງທ້າຍບອກຄວາມສຸພາບ
 - ຄຳລົງທ້າຍບອກຄວາມບໍ່ສຸພາບ
- 2) ຄຳລົງທ້າຍບອກຄຳຖາມ
- 3) ຄຳລົງທ້າຍບອກມາລາ

Holanouphab (2003) ໄດ້ສຶກສາຄຳລົງທ້າຍໃນ ພາສາລາວຖິ່ນວຽງຈັນ. ຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ຄຳລົງ ທ້າຍ ໃນພາສາລາວຖິ່ນວຽງຈັນ ມີທັງໝົດ 34 ຮູບຄຳ ໃນນັ້ນ ມີ 12 ຄຳ ສາມາດປາກົດໃນຫຼາຍປະເພດປະໂຫຍກ ເຊັ່ນ: ຄຳ ລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນປະໂຫຍກແຈ້ງໃຫ້ຊາບມີ 19 ຄຳ ເຊິ່ງຈັດ ແບ່ງເປັນ 4 ລັກສະນະຄື ການບອກຂໍ, ການໂຕ້ແຍ້ງ, ການ ຄາດຄະເນ ແລະ ການຕຳໜິ; ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນປະໂຫຍກ ຄຳຖາມ ມີ 13 ຄຳ ເຊິ່ງຈັດແບ່ງເປັນ 4 ລັກສະນະ ຄື ຄຳ ຖາມຕ້ອງການຄຳຕອບຮັບ(ແມ່ນ/ບໍ່ແມ່ນ), ຄຳຖາມທີ່ຖາມ ເອົາເນື້ອໃນ, ຄຳຖາມທີ່ບໍ່ຕ້ອງ ການຄຳຕອບ ແລະ ຄຳຖາມ ຕໍ່ເນື່ອງ; ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນປະໂຫຍກຄຳສັ່ງ ມີ 15 ຄຳ ເຊິ່ງຈັດແບ່ງເປັນ 10 ລັກສະນະ ໄດ້ແກ່ ການສັ່ງ, ການຂໍ ຮ້ອງ, ການຊັກຊວນ, ການເຊື່ອເຊີນ, ການເຕືອນ, ການອະ ນຸຍາດ, ການກະຕຸ້ນ, ການໃຫ້ກຳລັງໃຈ, ການແນະນຳ ແລະ ການໃຫ້ພອນ; ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນປະໂຫຍກອຸທານ ມີ 3 ຄຳ ເຊິ່ງບົ່ງບອກຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຜູ້ເວົ້າທີ່ສະແດງເຖິງຄວາມ ປະຫຼາດໃຈ ຫຼື ເພິ່ງພໍໃຈ. ຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາລາວວຽງຈັນ ບາງຄຳສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ 2 ເຖິງ 3 ຄຳ ເຊິ່ງຖືກຮຽກວ່າ ການປາກົດຮ່ວມກັນ 2 ຄຳ ແລະ ການປາກົດຮ່ວມກັນ 3 ຄຳ; ການປາກົດຮ່ວມກັນນີ້ ຫາກເປັນຄຳໃນລັກສະນະດຽວ ກັນຈະເປັນການເນັ້ນເຊິ່ງກັນແລະກັນໃຫ້ຄຳນັ້ນມີນ້ຳໜັກ ຂຶ້ນ, ການລວມກັນຂອງຄຳລົງທ້າຍທີ່ຕ່າງລັກສະນະກັນມັກ ຈະຄົງໄວ້ເຊິ່ງຄວາມໝາຍໃນຕົວມັນເອງ ມີພຽງບໍ່ເທົ່າໃດຄຳ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງຄວາມໝາຍ.

ສ່ວນຄຳລົງທ້າຍ ໃນພາສາຖິ່ນຫຼວງພະບາງ ເຫັນວ່າ ຍັງບໍ່ທັນມີການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າມາກ່ອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄະນະຜູ້ຄົ້ນຄວ້າຈຶ່ງມີຄວາມສົນໃຈສຶກສາຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາລາວຖິ່ນຫຼວງພະບາງ (ກໍລະນີສຶກສາ ເທສະບານນະຄອນຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ) ໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອບັນທຶກເກັບກຳຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາລາວຖິ່ນຫຼວງພະບາງ.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ການຮີບໂຮມຂໍ້ມູນ

ການຮີບໂຮມຂໍ້ມູນໃນການສຶກສາຄັ້ງນີ້ຜູ້ສຶກສາໄດ້ການເກັບກຳຂໍ້ມູນໂດຍແຍກເປັນ 2 ສ່ວນຄື:

1) ຄະນະຜູ້ຄົ້ນຄວ້າໄດ້ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າບັນດາແນວຄິດທົດສະດີ ແລະ ບົດຄົ້ນຄວ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາຖິ່ນຕ່າງໆເພື່ອເປັນບ່ອນອີງ ແລະ ເປັນຂໍ້ມູນປະກອບການຄົ້ນຄວ້າ.

2) ດຳເນີນເອກະສານ ແລະ ລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນຕາມບ້ານຕ່າງໆ ໂດຍໄດ້ເຂົ້າພົບອຳນາດການປົກຄອງບ້ານເພື່ອຊອກຫາກຸ່ມເປົ້າໝາຍຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ຕັ້ງໄວ້; ຫາກບ້ານໃດບໍ່ມີຜູ້ທີ່ເຂົ້າຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ຕັ້ງໄວ້ກໍຈະບໍ່ເອົາ ໝາຍຄວາມວ່າຈະເກັບກຳຂໍ້ມູນນຳກຸ່ມເປົ້າໝາຍທີ່ມີເງື່ອນໄຂຕາມທີ່ຄະນະຜູ້ວິໄຈໄດ້ຕັ້ງໄວ້ເທົ່ານັ້ນ. ເມື່ອໄດ້ກຸ່ມເປົ້າໝາຍ (ຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ) ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ແລ້ວ ຄະນະຜູ້ວິໄຈກໍໄດ້ລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນຕົວຈິງໂດຍໃຊ້ຮູບແບບການສຳພາດໂດຍກົງດ້ວຍການສົນທະນາກັບເຂົາ ເຈົ້າ ທັງບັນທຶກສຽງການສົນທະນາໄປພ້ອມ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍຍັງໄດ້ເກັບຂໍ້ມູນຈາກການສັງເກດ (ເປັນການສັງເກດແບບມີສ່ວນຮ່ວມ) ໂດຍບັນທຶກຄຳລົງທ້າຍຈາກການສົນທະນາຕົວຈິງນອກເໜືອຈາກບັນດາຄຳສັບທີ່ຜູ້ຄົນຄວ້າໄດ້ນຳໄປສຳພາດຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນ.

2.2 ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວກໍນຳມາຖອດຂໍ້ມູນຈາກເຄື່ອງບັນທຶກສຽງເປັນສັດທະອັກສອນພາສາລາວ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນແມ່ນນຳເອົາຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້ມາຄັດເລືອກເພື່ອຊອກຫາປະລິມານຄຳລົງທ້າຍວ່າມີທັງໝົດຈັກຄຳ ຄືຄຳໃດແດ່ ໂດຍອີງໃສ່ເກນໃນການຄັດ

ເລືອກຄຳລົງ ທ້າຍທີ່ ຊະໄນຊິນ ປັງສະເລີນສີ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຄື ເກນທາງວາກະຍະສຳພັນ ແລະ ເກນທາງຄວາມໝາຍ ພ້ອມທັງພິຈາລະນາຈາກຕຳແໜ່ງການເກີດຂອງຄຳລົງທ້າຍຕາມທີ່ Cooke (1989) ອ້າງໃນຊະໄນຊິນ ປັງສະເລີນສີ ໄວ້ 3 ປະການ ຄື: ຄຳລົງ ທ້າຍທີ່ຢູ່ຫຼັງວະລີ ທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນປະທານຂອງປະໂຫຍກ, ຄຳລົງທ້າຍທີ່ຢູ່ຕາມຫຼັງກຸ່ມກິລິຍາແທ້ຂອງປະໂຫຍກ ແລະ ຄຳລົງທ້າຍຢູ່ປະໂຫຍກສົມບູນ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການຕັດສິນວ່າຄຳໃດເປັນຄຳລົງທ້າຍ. ອີກປະການໜຶ່ງ ຄຳລົງທ້າຍບາງຄຳອາດຈະມີຮູບຜັນແປໄດ້ ຂຶ້ນຢູ່ກັບສຽງທີ່ເບິ່ງອອກມາອັນເນື່ອງມາຈາກບໍລິບົດ ແລະ ສະຖານະການນັ້ນ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຮູບຜັນແປດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຄວາມໝາຍຫຼັກຂອງຄຳລົງທ້າຍນັ້ນປ່ຽນໄປຈາກເດີມ ພຽງແຕ່ເພີ່ມການສະແດງຄວາມຮູ້ສຶກໃຫ້ຊັດເຈນຍິ່ງຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ. ດັ່ງ ນັ້ນ, ຮູບຜັນແປ ຫຼື ສຽງທີ່ເປັນອອກມາທີ່ແຕກຕ່າງຈາກຮູບຫຼັກນັ້ນ ຄະນະຜູ້ວິໄຈຈະຖືວ່າເປັນຄຳດຽວກັນກັບຮູບຫຼັກ ເຊິ່ງຈະບໍ່ຖືວ່າຮູບຜັນແປນັ້ນເປັນອີກຄຳໜຶ່ງຕ່າງຫາກ ເຊັ່ນວ່າ ນະ-ນ່າ-ໝາ ຈະຖືວ່າເປັນຄຳດຽວກັນ.

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

ປະໂຫຍກບອກເລົ່າແມ່ນປະໂຫຍກທີ່ຜູ້ເວົ້າໃຊ້ເພື່ອແຈ້ງຂ່າວໃຫ້ຜູ້ອື່ນຮັບຊາບ. ຄຳລົງທ້າຍທີ່ປາກົດໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າເປັນຄຳລົງທ້າຍທີ່ຜູ້ເວົ້າໃຊ້ເພື່ອຢ້າໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງຢາກສື່ສານອອກໄປນັ້ນໃຫ້ຈະແຈ້ງຂຶ້ນຕື່ມ. ຄຳລົງທ້າຍທີ່ປາກົດໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າມີຈຳນວນ 25 ຄຳ (ຄຳທີ່ຂີດກ້ອງ) ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

3.1 ກໍ: ຄຳລົງທ້າຍ ກໍ ເປັນຄຳລົງທ້າຍຂອງປະໂຫຍກບອກເລົ່າເຊິ່ງຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການຢືນຢັນໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮູ້ວ່າສິ່ງທີ່ຕົນເອງເວົ້າອອກໄປນັ້ນເປັນຄວາມຈິງແທ້.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າບອກໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນສິ່ງໃດໜຶ່ງ:

– ພົ່ນເອົາເຮືອມາຈອດຢູ່ທ່າຊຽງແກ້ວ ນີ້ກໍ.

3.2 ກະດາຍ: ຄຳລົງທ້າຍ ກະດາຍ ເປັນຄຳລົງທ້າຍໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າເຊິ່ງໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງ

ການເວົ້າໃຫ້ຜູ້ຟັງໃນເລື່ອງໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນ ຕົໝີ, ບອກ ຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າກ່າວຕໍາໜິ ໃນກໍລະນີທີ່ມີ ຜູ້ໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນຄົນໃຈຮ້ອນ ບໍ່ຟັງຄົນອື່ນ ຫຼື ບໍ່ຄິດໄຕ່ຕອງ ກ່ອນທີ່ຈະເວົ້າ ຫຼື ກະທຳສິ່ງໃດໜຶ່ງລົງໄປ:

- ໂລດບໍ່ຟັງຟ້າຟັງໄຟເຈົ້າກະດາຍ.

3.3 ຈ້ອຍ: ຄຳລົງທ້າຍ **ຈ້ອຍ** ເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາຄຳ ລົງທ້າຍທີ່ປາກົດໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າ ເຊິ່ງໃຊ້ໃນ ກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າຢາກຈະແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບເລື່ອງໃດໜຶ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊິ່ງເຫດການ ນັ້ນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເປັນເລື່ອງບໍ່ຄ່ອຍເປັນໄປຕາມ ຄວາມປະສົງ ຫຼື ຄວາມຕັ້ງໃຈຂອງຜູ້ເວົ້າ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າຕົນເອງໄດ້ ບອກອີກຜູ້ໜຶ່ງໄປເອົາເຄື່ອງ ແຕ່ວ່າຜູ້ກ່ຽວໄປລະບໍ່ກັບຄືນ ມາເອີ້ນວ່າໄປຈ້ອຍ:

- ຂ້ອຍບອກມັນໄປເອົາເຄື່ອງໃຫ້ລະວ່າໄປ ຈ້ອຍ.

3.4 ຊື່: ຄຳລົງທ້າຍ **ຊື່** ເປັນຄຳລົງທ້າຍປະໂຫຍກບອກ ເລົ່າທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການອະທິບາຍຂະຫຍາຍຄວາມ ເລື່ອງໃດໜຶ່ງໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນທີ່ແຈ່ມແຈ້ງຂຶ້ນ ຕື່ມ ເຊິ່ງມີລັກສະນະແບບສະເພາະເຈາະຈົງ ມີຄວາມ ໝາຍຄ້າຍຄືກັບຄຳວ່າ ແບບນີ້, ແນວນີ້, ຈັ່ງຊື່.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າຊື້ແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ວ່າ ສາເຫດທີ່ ລູກຄຽດແມ່ນອາດເປັນຍ້ອນທີ່ຕົນເອງເວົ້າໃຫ້ກໍເປັນໄດ້:

- ມຶງກໍເຮັດວຽກເຮັດງານແດ່ ຢ່າຊູ່ໂລະຊູ່ຫຼິ້ນ ຫຼາຍ, **ຂ້ອຍລະວ່າຊື່**; ແມ່ນມັນຄຽດອັນນັ້ນຫຸ (ມຶງກໍເຮັດ ວຽກເຮັດງານແດ່ ຢ່າຊູ່ເລາະຊູ່ຫຼິ້ນຫຼາຍ, ຂ້ອຍເວົ້າແບບນີ້; ແມ່ນມັນຄຽດອັນນັ້ນບໍ່ຈັກ).

3.5 ຊ້າ: ຄຳລົງທ້າຍ **ຊ້າ** ໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການ ບອກກ່າວສິ່ງໃດໜຶ່ງໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ ເຊິ່ງຂໍ້ມູນຫຼື ເລື່ອງລາວດັ່ງກ່າວນັ້ນອາດແມ່ນສິ່ງທີ່ບໍ່ເປັນໄປຕາມ ຄວາມປະສົງ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງທີ່ຕັ້ງໄວ້.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າຕົນເອງໄປ ເອົາເຄື່ອງ ແຕ່ພັດບໍ່ໄດ້ຕາມທີ່ຕັ້ງຄວາມຫວັງໄວ້:

- ຂ້ອຍໄປເອົາເຄື່ອງບໍ່ໄດ້ຊ້າ.

3.6 ເດ: ຄຳລົງທ້າຍ **ເດ** ໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າ ມັກໃຊ້ ໃນສະຖານະການທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການຊີ້ບອກຂໍ້ມູນໃດ ໜຶ່ງແກ່ຜູ້ຟັງ ເຊິ່ງມີລັກສະນະເນັ້ນຢ້າເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈ ແຈ້ງຂຶ້ນຕື່ມ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າຊື້ແຈ້ງເຖິງຄຳວ່າ ໂອ້ ໃນ ພາສາຖິ່ນຫຼວງພະບາງ:

- ຖາມ: ລຸງ, ຄຳວ່າ ໂອ້ ນີ້ຖືເປັນເອກະລັກຂອງ ຫຼວງພະບາງ ເລີຍແມ່ນບໍ່?

- ຕອບ: ແມ່ນແລ້ວ, ຄັນເວົ້າແນວອື່ນມັນກໍບໍ່ ແມ່ນເອກະລັກຂອງມັນແລ້ວເດ.

3.7 ເດີ: ຄຳລົງທ້າຍ **ເດີ** ທີ່ປາກົດໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າ ເປັນການໃຊ້ໃນສະຖານະການທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການແຈ້ງ ໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຊາບສິ່ງໃດໜຶ່ງ ເຊັ່ນວ່າ ການປະຕິ ເສດ, ການຄອບລາ, ການປ່າວປະກາດ ດັ່ງນີ້ເປັນ ຕົ້ນ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການຕອບປະຕິເສດ ຫຼື ບອກ ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຕົນເອງບໍ່ຮູ້:

- ຖາມ: ແມ່ນຜູ້ໃດລັກກິນເຂົ້າໜົມຂ້ອຍຢູ່ເທິງ ໂຕະນີ້?

- ຕອບ: ຂ້ອຍບໍ່ຮູ້ເດີ.

3.8 ໄດ່: ຄຳລົງທ້າຍ **ໄດ່** ມັກໃຊ້ໃນສະຖານະການທີ່ຜູ້ ເວົ້າຕ້ອງການຍືນຍັນໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າສິ່ງທີ່ຕົນ ເອງເວົ້າອອກໄປນັ້ນເປັນຈິງດັ່ງທີ່ເວົ້າແທ້ ເຊິ່ງມີ ລັກສະນະແບບເນັ້ນຢ້າ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການບອກໃຫ້ຮູ້ກໍລະນີທີ່ບຸກຄົນ ອື່ນບໍ່ຈື່ສິ່ງຂອງ, ຍາດ-ຫຼົງ ຫຼື ລັກເອົາສິ່ງຂອງຕົນເອງ:

- ອັນນັ້ນບໍ່ແມ່ນຂອງເຈົ້າໄດ່.

3.8 ດອກ: ຄຳລົງທ້າຍ **ດອກ** ເປັນຄຳລົງທ້າຍບອກເລົ່າ ມັກໃຊ້ໃນສະຖານະການທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການສະແດງ

ຄວາມປະຕິເສດ, ສະແດງຄວາມຢືນຢັນ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້
ຟັງເກີດຄວາມໝັ້ນໃຈ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າບອກໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບ
ຄັນຮິມ:

– ກົດນີ້ບໍ່ແມ່ນຂອງລາວດອກ ຂອງລາວໃໝ່
ກວ່ານີ້ (ຄັນຮິມນີ້ບໍ່ແມ່ນຂອງລາວດອກ ຂອງລາວໃໝ່ກວ່າ
ນີ້).

3.9 ແດ່: ຄຳລົງທ້າຍ ແດ່ ໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າເປັນຄຳ
ລົງທ້າຍທີ່ມັກໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການ
ບອກເລົ່າຂໍ້ມູນສິ່ງໃດໜຶ່ງໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ເຊິ່ງສິ່ງນັ້ນ
ອາດຈະມີຫຼາຍກວ່າໜຶ່ງຢ່າງ ຫຼື ໜຶ່ງເລື່ອງ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າບອກໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບການ
ໄປຕະຫຼາດຂອງຕົນເອງ:

– ມື້ວານນີ້ໄປຕະຫຼາດ ໄດ້ຫຼາຍແນວໂອ້ ມີທັງ
ເກືອ, ແປ້ງນົວ, ຜັກໝີ່ສີ່ໃບແດ່ (ມື້ວານນີ້ໄປຕະຫຼາດໄດ້
ຫຼາຍແນວເຕີບ ມີທັງເກືອ, ແປ້ງນົວ, ຜັກໝີ່ສີ່ໃບແດ່).

3.10 ຕີ່-ຕີ່: ຄຳລົງທ້າຍ ຕີ່-ຕີ່ ໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງ
ການໃຫ້ຂໍ້ມູນແກ່ຜູ້ຟັງ ແຕ່ວ່າບໍ່ຄ່ອຍໝັ້ນໃຈ ຫຼື ສິ່ງ
ໃສ່ໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງສື່ສານອອກໄປຈິ່ງໃຊ້ຄຳວ່າ ຕີ່-ຕີ່
ລົງທ້າຍປະໂຫຍກເຊິ່ງມີລັກສະນະເປັນການຄາດເດົາ
ຫຼື ຄາດຄະເນ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າຊີ້ແຈງກ່ຽວກັບການບອກ
ວຽກແກ່ອົກບຸກຄົນໜຶ່ງ:

– ຂ້ອຍບອກມັນຫລາຍເທື່ອແລ້ວ ແມ່ນມັນບໍ່
ເຂົ້າໃຈຕື່.

3.11 ນ່າ-ໝາ: ຄຳລົງທ້າຍ ນ່າ-ໝາ ເປັນຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້
ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການຢ້າ ຫຼື ຢືນຢັນສິ່ງໃດໜຶ່ງ
ໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າສິ່ງດັ່ງກ່າວເປັນແນວນັ້ນແທ້.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການຕອບປະຕິເສດ ເມື່ອຖືກ
ຊວນໄປຫາປາ:

– ຖາມ/ຊວນ: ໄປຫາປານຳກັນບໍ່?
– ຕອບ: ໄປເຢີ ບໍ່ໄດ້ໄປມື້ນີ້ນ່າ (ໄປສາ ບໍ່ໄດ້ໄປ
ມື້ນີ້ນ່າ).

3.12 ເນາະ: ຄຳລົງທ້າຍ ເນາະ ໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າມັກ
ໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າບອກຂ່າວເລື່ອງລາວທີ່ເກີດຂຶ້ນ
ຫຼື ບອກຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ເພື່ອໃຫ້
ປະໂຫຍກໝັກແໜ້ນ ແລະ ອ່ອນນວນໄປນຳ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າບອກໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບ
ກິດຈະການຄ້າຂາຍຂອງຕົນເອງ:

– ທຳມະດາຂ້ອຍກໍຂາຍເຄື່ອງກອງບຸນ ເນາະ,
ພໍດີໄດ້ໂອກາດກໍເລີຍມາເຮັດອັນນີ້ໃສ່ຕື່ມ

3.13 ເນ: ຄຳລົງທ້າຍ ເນ ເປັນການຢ້າໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ເຂົ້າໃຈ
ສິ່ງທີ່ຜູ້ເວົ້າໄດ້ເວົ້າອອກໄປນັ້ນໃຫ້ຈະແຈ້ງຊັດເຈນ
ກວ່າເກົ່າ ເຊິ່ງມີລັກສະນະຊີ້ບອກແມ່ນສະເພາະເຈາະ
ຈົງແບບຢ້າຄວາມໃຫ້ໝັກແໜ້ນຂຶ້ນຕື່ມ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການຊີ້ບອກ ກໍລະນີມີຜູ້ຊອກຫາ
ສິ່ງຂອງໃດໜຶ່ງ:

– ຖາມ: ນ້ຳຕານຢູ່ໃສເກາະ?
– ຕອບ: ຢູ່ຫີນເນ.

3.14 ເນີ: ຄຳລົງທ້າຍ ເນີ ໃຊ້ໃນລັກສະນະທີ່ເປັນການ
ຄອບລາ, ການບອກຂ່າວໃຫ້ຮູ້.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ແມ່ຄອບລູກກ່ອນອອກໄປ
ເຮືອນບຸນ:

– ແມ່ອີໄປບຸນນຳເພິ່ນກ່ອນເນີ (ແມ່ຊິໄປບຸນນຳ
ເພິ່ນກ່ອນເດີ).

3.15 ພຸ່ນ: ຄຳລົງທ້າຍ ພຸ່ນ ໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າເປັນ
ການສະແດງໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສິ່ງໃດ
ໜຶ່ງທີ່ກົນໄລຍະເວລາດົນ ຫຼື ມີຈຳນວນຫຼາຍກວ່າ
ປົກກະຕິ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າບອກໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມ
ເປັນມາຂອງໂຮງຮຽນສີຖານ:

– ໂຮງຮຽນສີຖານ ມີມາແຕ່ກີ້ພຸ່ນ .

3.16 ຢູ່: ຄຳລົງທ້າຍ ຢູ່ ໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການ
ຢືນຢັນຂໍ້ມູນທີ່ເປັນຈິງ ຫຼື ຄວາມເປັນໄປທີ່ເກີດຂຶ້ນ
ໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮູ້.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການຢືນຢັນຄວາມເຂົ້າໃຈ:

- ຂ້ອຍເຂົ້າໃຈຢູ່.

3.17 ເຍີ: ຄຳລົງທ້າຍ ເຍີ ທີ່ປາກົດໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າ ແມ່ນມັກໃຊ້ໃນກໍລະນີຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການສື່ສານ ຫຼື ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຟັງຮັບຊາບຂໍ້ມູນຢ່າງໃດຢ່າງໜຶ່ງ ເຊິ່ງມີ ຄວາມໝາຍຄ້າຍຄືກັບຄຳວ່າ ຊຶ່ງ, ດອກ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ແມ່ຄ້າບອກຂໍ້ມູນແກ່ລູກຄ້າ:

- ລູກຄ້າ: ແມ່, ອັນນີ້ຂາຍແນວໃດ?

- ແມ່ຄ້າ: ໂລ 65,000 ກີບ.

- ລູກຄ້າ: 63,000 ກໍໄດ້ລະຫວາ? (63,000 ກໍໄດ້ບໍ່?).

- ແມ່ຄ້າ: ໂອ້ຍ, 65,000 ໄດ້ເງິນແຕ່ 5,000 ກີບ ເຢີ (ໂອ້ຍ, 65,000 ໄດ້ເງິນແຕ່ 5,000 ກີບ ຊຶ່ງ).

3.18 ເລີຍ: ຄຳລົງທ້າຍ ເລີຍ ເປັນຄຳລົງທ້າຍທີ່ມັກໃຊ້ໃນ ກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການບອກເລົ່າຂໍ້ມູນໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ ຮັບຮູ້ເຖິງເຫດການໃດໜຶ່ງ ຫຼື ສິ່ງໃດໜຶ່ງເຊິ່ງໄດ້ເກີດ ຂຶ້ນແລ້ວ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ຜູ້ເວົ້າບອກໃຫ້ຮູ້ເຫດຜົນທີ່ໄປ ຕັ້ງໂຮງຮຽນຢູ່ກັບທ້ອງຖິ່ນ:

- ມາຮຽນຢູ່ພີ່ມັນຍາກ ເຮົາລະໄປຕັ້ງຢູ່ເມືອງເຂົາເຈົ້າ ພຸ່ນເລີຍ .

3.19 ແຫຼະ: ຄຳລົງທ້າຍ ແຫຼະ ປາກົດໃນປະໂຫຍກ ບອກເລົ່າ ເຊິ່ງຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການຢືນຢັນຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງທີ່ ເປັນຄວາມຈິງໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຮູ້ ເຊິ່ງມີທັງການບອກ ກ່າວ, ການສະແດງຄວາມປະຕິເສດ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການຢືນຢັນຕົນເອງ:

- ຂ້ອຍນີ້ແຫຼະ .

3.20 ແຫຼ້ວ: ຄຳລົງທ້າຍ ແຫຼ້ວ ມັກໃຊ້ໃນການຢືນຢັນ ຫຼື ປະຕິເສດ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການຕອບປະຕິເສດ ກໍລະນີຖືກ ຖາມກ່ຽວກັບສິ່ງໃດໜຶ່ງ ແຕ່ຜູ້ຖືກຖາມບໍ່ຮູ້ກ່ຽວກັບເລື່ອງ ດັ່ງກ່າວ:

- ຖາມ: ເຈົ້າໄປວັດຫຍັງບໍ່ບອກຂ້ອຍແດ່, ຂ້ອຍກໍວ່າອີໄປຄືກັນ (ເຈົ້າໄປວັດເປັນຫຍັງບໍ່ບອກຂ້ອຍແດ່, ຂ້ອຍກໍວ່າອີໄປຄືກັນ).

- ຕອບ: ຈັກແຫຼ້ວ, ໃຜອີໄປຮູ້ (ຈັກແຫຼ້ວ, ໃຜ ຊິໄປຮູ້).

3.21 ຫວາ: ຄຳລົງທ້າຍ ຫວາ ທີ່ປາກົດໃນປະໂຫຍກ ບອກເລົ່າໃນພາສາຖິ່ນຫຼວງພະບາງມັກໃຊ້ໃນກໍລະນີ ຕອບຮັບຄຳຖາມ ຫຼື ຢືນຢັນຂໍ້ມູນຢ່າງໃດຢ່າງໜຶ່ງ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການຕອບຮັບເມື່ອຖືກຊວນ ຫຼື ຖາມ:

- ຖາມ: ເຈົ້າກໍອີໄປນຳຂ້ອຍນະ? (ເຈົ້າກໍຊິ ໄປນຳຂ້ອຍບໍ່?).

- ຕອບ: ໄປຫວາ (ໄປລະບໍ່/ໄປແທ້).

3.22 ທຸ: ຄຳລົງທ້າຍ ທຸ ທີ່ປາກົດໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າ ມັກໃຊ້ໃນສະຖານະການທີ່ຜູ້ເວົ້າບໍ່ຮູ້ຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນ ຫຼື ບໍ່ແນ່ໃຈໃນສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງ ເຊິ່ງຄຳວ່າ ທຸ ໃນພາສາ ຖິ່ນຫຼວງພະບາງ ອາດມີຄວາມໝາຍກົງກັບຄຳວ່າ ບຸ ໃນພາສາກາງ (ພາສາລາວຖິ່ນນະຄອນຫຼວງວຽງ ຈັນ).

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ລູກສາວຕອບພໍ່ ເມື່ອຖືກຖາມ ຫາແມ່:

- ຖາມ: ນ້ອຍ, ແມ່ມືງໄປຫຍັງ? (ນ້ອຍ, ແມ່ມືງ ໄປໃສ?)

- ຕອບ: ຈັກແມ່ນໄປຫຍັງຫຼື (ຈັກແມ່ນໄປໃສບຸ).

3.23 ໂອ້: ຄຳລົງທ້າຍ ໂອ້ ທີ່ປາກົດໃນປະໂຫຍກບອກ ເລົ່າໃນພາສາລາວຖິ່ນຫຼວງພະບາງມັກໃຊ້ໃນກໍລະນີ ທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງ ການແຈ້ງໃຫ້ຊາບ ຫຼື ຢືນຢັນຂໍ້ມູນ ຢ່າງໃດຢ່າງໜຶ່ງທີ່ຊັດເຈນ ເຊິ່ງເຫດການ ຫຼື ຂໍ້ມູນນັ້ນ ເປັນສິ່ງທີ່ເປັນຄວາມຈິງ, ຖືກໃຈ ຫຼື ເໝາະສົມ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການຕອບຮັບ ຫຼື ຢືນຢັນກ່ຽວ ກັບສິ່ງໃດໜຶ່ງ:

- ຖາມ: ລຸງ, ບໍ່ແມ່ນໝາເຈົ້າຮະ ເຫັນຢ່າງຢູ່ຫົນທາງພຸ້ນ? (ລຸງ, ບໍ່ແມ່ນໝາເຈົ້າຫວາ ເຫັນຢ່າງຢູ່ຫົນທາງພຸ້ນ).

- ຕອບ: ແມ່ນໂອ້, ແມ່ນເດັກນ້ອຍໄຂປະຕູຮົ້ວ ຕີ ມັນຈັ່ງອອກໄດ້ (ແມ່ນລະບໍ່, ແມ່ນເດັກນ້ອຍໄຂປະຕູ ຕີ ມັນຈັ່ງອອກໄດ້).

3.24 ຮະ: ຄຳລົງທ້າຍ ຮະ ໃນປະໂຫຍກບອກເລົ່າມັກໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການຢາກຈະບອກຂ່າວ ຫຼື ຍືນຍັນສິ່ງໃດສິ່ງໜຶ່ງໃຫ້ຜູ້ຟັງໄດ້ຮັບຊາບ.

ຕົວຢ່າງ: [ບໍລິບົດ]: ການປະຕິເສດ ເມື່ອຖືກຖາມວ່າ ແມ່ນຜູ້ໃດລັກກິນອາຫານ ເຊິ່ງຕົນເອງບໍ່ຮູ້ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຖືກຖາມດັ່ງກ່າວ:

- ຖາມ: ແມ່ນຜູ້ໃດລັກກິນຊີ້ນນາ?

- ຕອບ: ອີຮຸ້ຮະ (ບໍ່ຮູ້ໄດ້/ບໍ່ຮູ້ເດີ).

4. ວິພາກຜົນ

ຈາກຜົນການສຶກສາພົບວ່າຄຳລົງທ້າຍບອກເລົ່າ ໃນພາສາລາວຖິ່ນຫຼວງພະບາງ ເຫັນວ່າສອດຄ່ອງກັບທິດສະດີຂອງ Plangcharoensri (2557) ທີ່ວ່າ ຄຳລົງທ້າຍແມ່ນຄຳທີ່ມັກປາກົດຢູ່ທ້າຍຂອງປະໂຫຍກ, ບໍ່ມີຄວາມໝາຍຕາຍຕົວ; ຄຳລົງທ້າຍທີ່ມາຈາກຄຳອື່ນຈະບໍ່ຮັກສາຄວາມໝາຍດັ້ງເດີມ, ມັນມີໜ້າທີ່ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນແໜ້ນໃຫ້ແກ່ປະໂຫຍກທີ່ຜູ້ເວົ້າຕ້ອງການສະແດງອອກເຖິງເຈຕະນາ ຫຼື ຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ອາດຊີ້ບອກເຖິງສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຜູ້ເວົ້າ ແລະ ຜູ້ຟັງນຳອີກ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບ Thammachack (2015) ກ່າວວ່າ ຄຳລົງທ້າຍໝາຍເຖິງຄຳທີ່ປາກົດຢູ່ໃນຕາແໜ່ງທ້າຍສຸດຂອງປະໂຫຍກ ຫຼື ວະລີ, ເປັນຄຳເສີມໃຫ້ແກ່ວະລີ ຫຼື ປະໂຫຍກເພື່ອສາມາດສື່ເຖິງອາລົມ, ຄວາມຮູ້ສຶກ, ເຈຕະນາ, ລະດັບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງຜູ້ເວົ້າ ແລະ ຜູ້ຟັງ, ພ້ອມນີ້ ຍັງສະແດງເຖິງຄວາມສຸພາບໃນການສົນທະນາຕື່ມອີກ; ສາມາດສະແດງ ຫຼື ເນັ້ນໜັກເປັນພິເສດກ່ຽວກັບເຈຕະນາຂອງຜູ້ເວົ້າໃນເລື່ອງໃດເລື່ອງໜຶ່ງເປັນຕົ້ນ: ການສັ່ງ, ຊັກຊວນ, ສຽດສີ ແລະອື່ນໆ.

ເມື່ອທຽບໃສ່ກັບບົດຄົ້ນຄວ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຫັນວ່າ ສອດຄ່ອງກັບຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Holanouphab (2003) ທີ່ໄດ້ສຶກສາຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາລາວຖິ່ນວຽງຈັນ. ຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ຄຳລົງທ້າຍໃນພາສາລາວຖິ່ນວຽງຈັນສາມາດປາກົດໃນຫຼາຍປະເພດປະໂຫຍກ ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນປະໂຫຍກແຈ້ງໃຫ້ຊາບ (ປະໂຫຍກບອກເລົ່າ), ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນປະໂຫຍກຄຳຖາມ, ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນປະໂຫຍກຄຳສັ່ງ (ປະໂຫຍກບັງການ), ຄຳລົງທ້າຍທີ່ໃຊ້ໃນປະໂຫຍກອຸທານ. ສິ່ງທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນກໍພຽງແຕ່ດ້ານຈຳນວນຄຳລົງທ້າຍທີ່ປາກົດໃນແຕ່ລະປະເພດປະໂຫຍກເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ກໍພົບວ່າເຖິງຈະຕ່າງກັນກໍຕ່າງກັນໃນປະລິມານທີ່ບໍ່ຫຼາຍ.

5. ສະຫຼຸບ

ຈາກຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ຄຳລົງທ້າຍບອກເລົ່າໃນພາສາລາວຖິ່ນຫຼວງພະບາງ ມີທັງໝົດ 25 ຄຳ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍເປັນຄຳທີ່ມີພະຍາງດຽວ; ມີພຽງ 1 ຄຳ ເທົ່ານັ້ນ ທີ່ມີ 2 ພະຍາງ ຄືຄຳວ່າ ກະດາຍ.

6. ຂໍ້ຄັດແຍ່ງ

ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຜູ້ຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍປະຕິຍານຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

- Boonsorn, N. (1997). A Study of Final Particles in Phuan. MA thesis, Mahidol University Thailand.
- Bountavong, S., Oukhamla, C., Noyvongthong, K., & Sisavhat, T. (2021). A Study of the Lao Language Phonetic System of Villagers at Vangpa Village, Kaenthao District, Xayyabuly Province. *The Journal of Souphanouvong University*, 8(1).

- Churaphom, N. (1991). Fanal Particles in the Khorat dialect. MA thesis Silapakorn University Thailand.
- Hasonnary, S. (2543). The Lao Luangprabang Phonology: a comparative study with Lao Khrang in Thachin river basin and Lao Dan Say.
- Holanouphab, S. (2003). Final Particles in Vientiane Lao. Master of Arts in Linguistics. Payap University, Chiangmai, Thailand.
- Louanglat, P. (2016). Resrarch Skills. Ministry of Education and Sports.
- Nuannavong, O. (2000). Vaynyakon Lao Patchuban, Phak 1: Akhalavithi Vientiane: Ministry of Education. (in Lao).
- Paphaphanh, B. (2000). Vaynyakon Lao Patchuban, Phak 3: Vakayasamphan. Vientiane: Ministry of Education. (in Lao).
- Plangcharoensri, C. (2557). A Componential Analysis of Final particles in Maha Sarakham.
- Pramakhang, U. (1989). Fanal Particles in the Khon Kaen dialect. MA thesis Chulalongkorn University Thailand
- Sathamma, P. (2014). An Analysis of the Village names in Luangprabang Municipality.
- Sisouvanh, P. (2000). Vaynyakon Lao Patchuban, Phak 2: Vachiviphak. Vientiane: Ministry of Education. (in Lao).
- Teekhachunhatean, R.T., & Somsobhon, W. (1988). Fanal Particles in the Khon Kaen dialect. MA thesis Chulalongkorn University Thailand.
- Thammachack, B. (2015). Phuan particles in Xiengkhuang Province.
- Wansorn, K. (1987). Final Particles in Sisaket Province Thailand.
- Watcharaphorn, W. (1991). A Study of Final Particles in Lao khang. MA thesis, Mahidol University Thailand.